การประเมินหลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิตสาขาวิชาการประเมินผลและวิจัยทางการศึกษา(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555) มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

The Educational Curriculum Evaluation on Evaluation and Research Program (Revised Edition 2012)

Bansomdej Chaopraya Rajabhat University

ผศ. ดร. วิเชียร อินทรสมพันธ์

สาขาวิชาการประเมินผลและวิจัยทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

---

1. บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการประเมินผลและวิจัยทางการศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555 จำนวน 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านบริบทของหลักสูตร ได้แก่ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร และเนื้อหารายวิชาของหลักสูตร 2) ปัจจัยเบื้องต้นในการผลิต ได้แก่ คุณสมบัติของผู้มีสิทธิ์เข้าศึกษาในหลักสูตร คุณสมบัติของอาจารย์ในหลักสูตร และอาคารสถานที่วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน 3) กระบวนการใช้หลักสูตร ได้แก่ การบริหารจัดการหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลการเรียน และ 4) ด้านผลผลิต ได้แก่ คุณลักษณะบัณฑิตในหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ อาจารย์สาขาวิชาการประเมินผลและวิจัยทางการศึกษา จำนวน 6 คน นิสิตสาขาวิชาการประเมินผลและวิจัยทางการศึกษา จำนวน 79 คน และผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 54 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามแบบประมาณค่า การวิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าสถิติพื้นฐานได้แก่ ความถี่ ร้อยละ และวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการประเมินด้านบริบทของหลักสูตรในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาเป็นด้านเนื้อหารายวิชาของหลักสูตร และด้านโครงสร้างของหลักสูตร 2. ผลการประเมินด้านปัจจัยป้อนที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านคุณสมบัติของผู้มีสิทธิ์เข้าศึกษาในหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาเป็นด้านคุณสมบัติของอาจารย์ในหลักสูตร และด้านอาคารสถานที่วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน 3. ผลการประเมินด้านกระบวนการใช้หลักสูตรในภาพรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยการบริหารจัดการหลักสูตรสูงมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาเป็นด้านการวัดและประเมินผลการเรียน และด้านการจัดการเรียนการสอน 4. ผลการประเมินด้านผลผลิตเกี่ยวกับคุณลักษณะบัณฑิตในหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติโดยรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมา คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ส่วนด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

คำสำคัญ : 1. การประเมินหลักสูตร 2. หลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิตสาขาวิชาการประเมินผลและวิจัยทางการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555)

Abstract

The research objectives were to evaluated The Educational Curriculum on Evaluation and Research Program (Revised Edition 2012) Bansomdej Chaopraya Rajabhat University in 4 aspects; 1) the curriculum context about the curriculum

objectives, the curriculum structure, the subjects of curriculum, 2) the curriculum input about the students' qualification, the teachers' qualification, buildings, classrooms, and teaching materials, 3) process of curriculum implementations about curriculum administration, teaching process management, and learning measurement and evaluation, and 4) curriculum product about graduate qualification as Thailand Qualification Framework. The simple random sampling were 6 teachers of Evaluation and Research Program, 79 students, and 54 school teachers and administrators. The research instruments were rating scales questionnaires. The data were analyzed by frequency, percentages, means, and the standard deviations. The research results revealed that: The result of curriculum context evaluation was appropriate overall in highest level. Considered by aspects, the curriculum objectives showed the highest mean scores, followed by the subjects of curriculum, and the curriculum structure. The result of curriculum input evaluation was appropriate overall in high level. Considered by aspects, the students' qualification showed the highest mean scores, followed by the teachers' qualification, and buildings, classrooms, and teaching materials. The result of process of curriculum implementations evaluation was appropriate overall in high level. Considered by aspects, curriculum administration showed the highest mean scores, followed by learning measurement and evaluation, and teaching process management. The result of curriculum product about graduate qualification as Thailand Qualification Framework was practicability overall in highest level. Considered by aspects, the interpersonal and the responsibility showed the highest mean scores, followed by morals and ethics, whereas, students' skill in number analysis, communications, and information technology applications showed the lowest mean scores.

Key words: 1.The curriculum evaluation, 2. The Educational Curriculum on Evaluation and Research Program (Revised Edition 2012)

2. บทนำ

การศึกษาเป็นการพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ให้มีคุณภาพ ให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่คิดเป็นทำเป็นแก้ปัญหาเป็นและสามารถที่จะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยทั่วไปแล้วการที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์นั้น จะต้องมีหลักสูตรการจัดการศึกษาในประเทศใดก็ตามจะไม่สำเร็จตามที่กำหนดไว้ถ้าหากไม่มีหลักสูตรเป็นแนวทางในการให้การศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากหลักสูตรเป็นตัวกำหนดแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา ด้วยเหตุนี้การสร้างความมีคุณภาพให้แก่ผู้เรียนจึงขึ้นอยู่กับหลักสูตรการพัฒนาหลักสูตร จึงมีความจำเป็นที่จะต้องกระทำอย่างต่อเนื่องและทันกับเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอเพื่อให้ชีวิตของคนก้าวหน้าหรือปรับตัวให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2549, น. 31) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรให้ทุกหลักสูตรมีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยแสดงการปรับปรุงดัชนีมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาเป็นระยะ ๆ อย่างน้อยทุก ๆ 5 ปี และมีการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรเพื่อพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องทุก ๆ 5 ปี การประเมินหลักสูตรจึงเป็นระบบที่สำคัญระบบหนึ่งของการพัฒนาหลักสูตรที่ทำให้ทราบถึงคุณค่าและสภาพที่เป็นจริงของหลักสูตรเพื่อนำผลที่ได้รับมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด ตามที่ สงัด อุรานนท์ (2532) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการประเมินหลักสูตรที่มีต่อคุณภาพของหลักสูตรว่าการประเมินหลักสูตรจะทำให้รู้คุณค่าของหลักสูตรว่าเป็นอย่างไร สามารถนำไปใช้ได้ดีเพียงใดผลที่ได้จากหลักสูตรเป็นอย่างไร ข้อมูลได้จากการประเมินหลักสูตรจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณค่าสูงขึ้น นอกจากการประเมินหลักสูตรจะทำให้ทราบถึงคุณค่าของหลักสูตรแล้ว การประเมินหลักสูตรควรต้องการกระทำอยู่อย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากสภาพของสังคมมี

การเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลามีการค้นคว้าพบความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ ซึ่งในขณะเดียวกันความรู้เก่า ๆ บางอย่างได้รับการพิสูจน์ว่าไม่เหมาะสม

หลักสูตรมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งที่ช่วยให้การศึกษาบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ เนื่องจากหลักสูตรเป็นตัวกำหนดเนื้อหาและเป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการศึกษา ในการจัดหลักสูตรนั้น ไม่มีหลักสูตรใดที่มีความสมบูรณ์โดยไม่ต้องมีการปรับปรุง นอกจากนี้หลักสูตรทุกหลักสูตร ยังได้รับผลกระทบ อันเกิดจากความเปลี่ยนแปลงของสังคม รวมถึงเทคโนโลยีต่าง ๆ ซึ่งสถาบันการศึกษาจำเป็นต้องมีข้อมูลประกอบการตัดสินใจ ดังนั้นการประเมินหลักสูตรจึงมีความสำคัญและจำเป็นสำหรับสถาบันการศึกษา กล่าวคือเป็นเครื่องมือที่สะท้อนว่าหลักสูตรก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปตามเป้าหมายหรือไม่ เป็นข้อมูลที่แสดงให้เห็นว่าส่วนไหนของหลักสูตรที่มีความจำเป็นต้องปรับปรุง และเสนอแนวทางหลักการ วิธีการที่มีผลต่อการปรับปรุง ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อสถาบันการศึกษาที่เปิดหลักสูตรนั้นๆ (อัญชลี สารรัตนะ. 2547, น. 20) ซึ่งการประเมินผลหลักสูตร ควรดำเนินการและกระทำอยู่สม่ำเสมอ เพื่อปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพดีที่สุด นอกจากนี้แล้วในส่วนของกระทรวงศึกษาธิการยังได้กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่รับผิดชอบการพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษาให้มีมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาสูงขึ้น โดยต้องทำการประเมินและพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2558 ซึ่งกำหนดโดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

สถาบันอุดมศึกษาถือว่าเป็นสถาบันหลักที่มีบทบาทในการชี้นำสังคมมาโดยตลอด สังคมทั่วไปให้การยอมรับและให้ความสำคัญกับสถาบันอุดมศึกษาว่าเป็นสถาบันหลักของประเทศการศึกษาระดับอุดมศึกษา เป็นการศึกษาระดับสูงที่มุ่งพัฒนาคนเพื่อเข้าสู่วิชาชีพต่างๆ ซึ่งจะเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศ รวมทั้งการมุ่งเน้นที่จะพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ให้เกิดขึ้น อันจะเป็นฐานสำคัญในการเพิ่มขีดความสามารถทางวิชาการ ภารกิจที่มีต่อการพัฒนาประเทศและสังคม ทาให้สถาบันอุดมศึกษาจะต้องดำเนินการในทุกรูปแบบที่จะทาให้การศึกษาในระดับ อุดมศึกษามีคุณภาพ สามารถตอบสนองความต้องการของประเทศได้อย่างเต็มที่ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 , น.1-2) ทั้งนี้ตามนโยบายในการส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรอุดมศึกษา พ.ศ. 2558 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาแห่งชาติ (สกอ.) ได้ส่งเสริมสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งมีระบบ การติดตามประเมินผลหลักสูตรโดยหลักสูตรเดิมให้มีการติดตามประเมินผลหลักสูตรทุก 5 ปี ส่วนหลักสูตรใหม่ให้มีการติดตามประเมินผลเมื่อมีการดำเนินการครบวงจรตามระยะเวลาของ หลักสูตรนั้นๆ และหลังจากนั้นให้มีการติดตามประเมินผลหลักสูตรทุก 5 ปี และด้วยภารกิจสำคัญดังกล่าวในฐานะสถาบันอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาจึงให้ความสำคัญต่อการพัฒนาหลักสูตรในสาขาวิชาต่างๆ ที่เปิดสอน และมีนโยบายส่งเสริมสนับสนุนให้ทุกสาขาวิชาทำการประเมินหลักสูตรก่อนที่จะมีการพัฒนาหลักสูตร โดยเริ่มจากการประเมินหลักสูตรที่ใช้อยู่ในปัจจุบันว่ามีข้อดีหรือข้อบกพร่องประการใดบ้าง เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรต่อไป

หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการประเมินผลและวิจัยทางการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555) มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เป็นหลักสูตรที่พัฒนาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) ได้รับอนุมัติจากสภามหาวิทยาลัยในการประชุมครั้งที่ 4/2555 ลงวันที่ 10 พฤษภาคม 2555 ได้รับการรับรองคุณวุฒิจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ตามหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ 0206.6/1258 ลงวันที่ 30 พฤศจิกายน 2555 และได้รับความเห็นชอบจากสำนักงาน คณะกรรมการการอุดมศึกษา เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2556 สาขาวิชาการประเมินผลและวิจัยทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ได้เริ่มจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการประเมินผลและวิจัยทางการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555) ตั้งแต่ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 ปัจจุบันมีนิสิตที่เรียนในหลักสูตรนี้ จำนวนทั้งสิ้น 128 คน จำแนกเป็นนิสิตชั้นปีที่ 1 จำนวน 24 คน นิสิตชั้นปีที่ 2 จำนวน 18 คน นิสิตชั้นปีที่ 3 จำนวน 21 คน และนิสิตชั้นปีที่ 4 จำนวน 65 คน

หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาการประเมินผลและวิจัยทางการศึกษาได้เปิดสอนมาระยะหนึ่งและยังไม่มีการประเมินหลักสูตรทั้งระบบ ดังนั้นเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถนำไปใช้พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพและมีมาตรฐานด้านวิชาการมากยิ่งขึ้น รวมทั้งเพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการปรับปรุงหลักสูตรที่จะมีในอนาคต นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้กำหนดให้ทุกหลักสูตรต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง อย่างน้อยทุก 5 ปี ผู้วิจัยซึ่งเป็นคณะกรรมการหลักสูตรดังกล่าวจึงสนใจประเมินหลักสูตรหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการประเมินผลและวิจัยทางการศึกษา โดยใช้การประเมินรูปแบบซิป (CIPP model) ซึ่งเป็นตัวแบบการประเมินหลักสูตรที่เป็นที่นิยมใช้กันมากที่สุด (รุจิร์ ภู่สาระ. 2545, น. 15) ซึ่งเป็นกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์เพื่อนำผลไปใช้ตัดสินใจในการบริหารหลักสูตร นอกจากนี้ยังเป็นการประเมินหลักสูตรทั้งระบบ โดยการประเมินข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสภาพการใช้หลักสูตรในด้านต่าง ๆ ที่มีความครอบคลุมมากที่สุด ประกอบด้วยการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร 4 ด้านคือ1) ด้านบริบทของหลักสูตร (Context) ได้แก่หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ โครงสร้าง และเนื้อหาสาระวิชาของหลักสูตร 2) ปัจจัยเบื้องต้นในการผลิต (Input) ได้แก่ผู้สอน ผู้เรียน สถานที่เรียน สื่อการสอน และวัสดุและครุภัณฑ์การศึกษา 3) กระบวนการใช้หลักสูตร (Process) ได้แก่การบริหารจัดการหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลการเรียนและ 4) ด้านผลผลิต (Product) ที่ได้จากหลักสูตรว่าบัณฑิตมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านที่กำหนดหรือไม่

3. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการประเมินผลและวิจัยทางการศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555 จำนวน 4 ด้าน ต่อไปนี้

1. ด้านบริบทของหลักสูตร (Context) ได้แก่ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร และเนื้อหารายวิชาของหลักสูตร

2. ปัจจัยเบื้องต้นในการผลิต (Input) ได้แก่ คุณสมบัติของผู้มีสิทธิ์เข้าศึกษาในหลักสูตร คุณสมบัติของอาจารย์ในหลักสูตร และอาคารสถานที่วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน

3. กระบวนการใช้หลักสูตร (Process) ได้แก่ การบริหารจัดการหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลการเรียน

4. ด้านผลผลิตการใช้หลักสูตร (Product) ได้แก่ คุณลักษณะบัณฑิตในหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

4. วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้ได้แก่ อาจารย์สาขาวิชาการประเมินผลและวิจัยทางการศึกษา จำนวน 7 คน นิสิตสาขาวิชาการประเมินผลและวิจัย จำนวน 128 คน จำแนกเป็น นิสิตชั้นปีที่ 1 จำนวน 24 คน นิสิตชั้นปีที่ 2 จำนวน 18 คน นิสิตชั้นปีที่ 3 จำนวน 21 คน และนิสิตชั้นปีที่ 4 จำนวน 65 คน และผู้ใช้บัณฑิต 65 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ อาจารย์สาขาวิชาการประเมินผลและวิจัยทางการศึกษา จำนวน 6 คน นิสิตสาขาวิชาการประเมินผลและวิจัย จำนวน 79 คน และผู้ใช้บัณฑิต 54 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่มีต่อหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการประเมินผลและวิจัยทางการศึกษา จำนวน 3 ชุด โดยชุดที่ 1 สอบถามความคิดเห็นอาจารย์ที่มีต่อหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการประเมินผล

และวิจัยทางการศึกษา เป็นแบบสอบถามชนิดมาตรประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับตามแนวของลิเคิร์ท (Likert) ครอบคลุมองค์ประกอบของการประเมินหลักสูตร 4 ด้านคือ ด้านบริบทของหลักสูตร ด้านปัจจัยป้อนที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร ด้านกระบวนการใช้หลักสูตร และด้านผลผลิตจากการใช้หลักสูตร ชุดที่ 2 สอบถามความคิดเห็นนิสิตที่มีต่อหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการประเมินผลและวิจัยทางการศึกษา เป็นแบบสอบถามชนิดมาตรประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวของลิเคิร์ท (Likert) ครอบคลุมองค์ประกอบของการประเมินหลักสูตร 2 ด้านคือ ด้านปัจจัยป้อนที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร และด้านกระบวนการใช้หลักสูตร ชุดที่ 3 สอบถามความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิต ได้แก่ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ และหรือครูพี่เลี้ยงที่มีต่อหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการประเมินผลและวิจัยทางการศึกษา เป็นแบบสอบถามชนิดมาตรประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับตามแนวของลิเคิร์ท (Likert) ครอบคลุมองค์ประกอบของการประเมินหลักสูตร ด้านผลผลิตจากการใช้หลักสูตร การวิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าสถิติพื้นฐานได้แก่ ความถี่ ร้อยละ และวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

6. สรุปผลการวิจัย

1. ผลการประเมินด้านบริบทของหลักสูตรในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาเป็นด้านเนื้อหารายวิชาของหลักสูตร และด้านโครงสร้างของหลักสูตร

2. ผลการประเมินด้านปัจจัยป้อนที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านคุณสมบัติของผู้มีสิทธิ์เข้าศึกษาในหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาเป็นด้านคุณสมบัติของอาจารย์ในหลักสูตร และด้านอาคารสถานที่วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน

3. ผลการประเมินด้านกระบวนการใช้หลักสูตรในภาพรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยการบริหารจัดการหลักสูตรสูงมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาเป็นด้านการวัดและประเมินผลการเรียน และด้านการจัดการเรียนการสอน

4. ผลการประเมินด้านผลผลิตเกี่ยวกับคุณลักษณะบัณฑิตในหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติโดยรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมา คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ส่วนด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

7. อภิปรายผล

1. ผลการประเมินด้านบริบทของหลักสูตรในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาเป็นด้านเนื้อหารายวิชาของหลักสูตร และด้านโครงสร้างของหลักสูตร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการกระบวนการพัฒนาหลักสูตรสาขาวิชาการประเมินและวิจัยทางการศึกษาผ่านขั้นตอนตามหลักการของการพัฒนาหลักสูตร โดยเริ่มจากการวิเคราะห์ความต้องการ ความจำเป็น ความสำคัญ การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนของสาขาวิชา นำมาสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ให้ตรงกับความต้องการของหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน มุ่งพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ การกำหนดโครงสร้างและเนื้อหารายวิชาของหลักสูตรเป็นสัดส่วนได้รับการวิพากษ์จากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ทำให้บริบทของหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด นอกจากนั้นการกำหนดวัตถุประสงค์ได้เหมาะสมได้แก่ การมีความสามารถในการทำงานร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ การมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า และการนำความรู้ด้านการประเมินผลและวิจัยไปใช้ในการพัฒนางาน การกำหนดโครงสร้างของหลักสูตรก็มีเหมาะความเหมาะสมเพราะได้กำหนดโครงสร้างไว้เพื่อสนองความต้องการของผู้เรียน ส่วนเนื้อหารายวิชาเน้นทั้งด้านทฤษฎีและด้านการปฏิบัติ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ด้านการประเมินผลการศึกษา เหมาะสมกับจำนวนหน่วย

กิต ส่งเสริมให้ผู้เรียนศึกษาต่อในระดับสูงได้ ด้านเนื้อหารายวิชาส่งเสริมให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ในงานอื่น ๆ ได้ และเรียงตามลำดับความยากง่าย สอดคล้องกับแนวคิดของพิสณุ ฟองศรี (2549, น. 135) ที่กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่ดีต้องสอดคล้องต่อความต้องการของผู้เรียนและสังคม วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความชัดเจนมาจากข้อมูลพื้นฐานที่ถูกต้อง วัตถุประสงค์ของหลักสูตรต้องพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนครบทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านทักษะพิสัยและด้านจิตพิสัย อย่างสมดุลกัน การจัดกิจกรรมต่างๆสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม มีความยืดหยุ่นได้ และสามารถประเมินผลได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุชาดา นันทะไชย และคณะ (2551) ที่ได้ประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยได้ประเมินความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ โครงสร้าง และรายวิชาแต่ละกลุ่มวิชาพบว่า ส่วนใหญ่ เห็นว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับงานวิจัยของอิศเรศ พิพัฒน์มงคลพร และคณะ (2556) ที่ได้ทำการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาการประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า ผลการประเมินด้านสภาวะแวดล้อม ทั้งในภาพรวมและรายด้านซึ่งประกอบด้วยแผนการดำเนินงานของภาควิชา/สาขาวิชา และจุดแข็งและจุดอ่อน พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการประเมินด้านปัจจัยป้อนที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านคุณสมบัติของผู้มีสิทธิ์เข้าศึกษาในหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาเป็นด้านคุณสมบัติของอาจารย์ในหลักสูตร และด้านอาคารสถานที่วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการกำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิ์เข้าศึกษาในหลักสูตรสอดคล้องกับการกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร นอกจากนั้นคุณสมบัติของอาจารย์ในหลักสูตรมีความเหมาะสมมากเพราะอาจารย์ในสาขามีคุณวุฒิตรง โดยมีอาจารย์ที่มีระดับการศึกษาตั้งแต่ปริญญาโท และปริญญาตรี มีการสำเร็จหลักสูตรที่ตรงกับสาขาวิชาที่สังกัดและพัฒนาหลักสูตร อาจารย์มีความรู้ความสามารถตรงตามรายวิชาที่สอน และปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีกับนักศึกษา ส่วนอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนมีความเหมาะสมในระดับมากเพราะสาขาวิชามีห้องพักเรียนในอาคารของคณะครุศาสตร์ มีห้องปฏิบัติการที่พอเพียงกับผู้เรียน และมีความทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน นอกจากนั้นแหล่งฝึกประสบการณ์ที่สอดคล้องกับการพัฒนาความสามารถตามหลักสูตร มีเอกสารประกอบการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหารายวิชา และ มีสื่อการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหารายวิชา สอดคล้องกับแนวคิดของชฎาวัลย์ รุณเลิศ (2552, น. 7-8) ที่ได้กล่าวถึงหลักสูตรว่าเป็นเครื่องมือที่จะนำความมุ่งหมายของการศึกษาออกไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จเปรียบเสมือนหางเสือที่จะคอยบังคับหรือกำหนดทิศทางในการเรียนการสอนให้เป็นไปตามความมุ่งหมายของการศึกษา หลักสูตรทำให้สังคมเปลี่ยนแปลงได้ เพราะผู้พัฒนาหลักสูตรต้องการสร้างคุณลักษณะของผู้เรียนให้เป็นไปอย่างไร ก็สามารถที่จะกำหนดจุดมุ่งหมายและเนื้อหาวิชาให้เป็นไปตามที่ต้องการได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของอิศเรศ พิพัฒน์มงคลพร และคณะ (2556) ได้ทำการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาการประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า ทั้งในภาพรวมและรายด้านซึ่งประกอบด้วยวัตถุประสงค์ โครงสร้างเนื้อหา คุณสมบัติของผู้เรียนและการสอบคัดเลือก คณะสมบัติของคณาจารย์ อาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ และงบประมาณในการผลิตบัณฑิตพบว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก และสุชาดา นันทะไชย และคณะ (2551) ได้ประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่าด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า มีความเหมาะสมในระดับปานกลางถึงมาก

3. ผลการประเมินด้านกระบวนการใช้หลักสูตรในภาพรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยการบริหารจัดการหลักสูตรสูงมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาเป็นด้านการวัดและประเมินผลการเรียน และด้านการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากหลักสูตรสาขาวิชาการประเมินและวิจัยทางการศึกษาได้ถูกนำมาใช้โดยใช้กระบวนการที่เหมาะสม โดยกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรนั้นได้มีการจัดแผนการเรียนตลอดหลักสูตรที่ชัดเจน การมีอาจารย์นิเทศก์การฝึกประสบการณ์เพียงพอกับ

นิสิต และการมีสถานที่ฝึกประสบการณ์เพียงพอกับจำนวนนิสิต การจัดรายวิชาในแต่ละภาคเรียนอย่างเหมาะสม การจัดอาจารย์ผู้สอนที่มีความสามารถสอดคล้องกับรายวิชา และการมีอาจารย์ที่ปรึกษาจำนวนเพียงพอกับนิสิต ส่วนด้านการจัดการเรียนการสอน เน้นให้นิสิตมีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ นิสิตได้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสืบค้น ประมวลผลหรือวิเคราะห์ข้อมูล และนิสิตมีโอกาสได้ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ด้านการวัดและประเมินผล มีกระบวนการที่ผู้สอนแจ้งวิธีการวัดและประเมินผลก่อนการเรียนอย่างชัดเจนมี ผู้สอนมีเกณฑ์การวัดผลประเมินผลที่ชัดเจน วัดและประเมินผลการเรียนสอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชา สอดคล้องกับแนวคิดของสุนีย์ ภู่พันธ์ (2546 , น.19-20) ที่กล่าวว่าหลักสูตรที่ดี ต้องมีกระบวนการใช้ทีเหมาะสม เน้นและส่งเสริมคุณสมบัติส่วนบุคคลของผู้เรียน ให้มีความเจริญงอกงามหลายๆด้าน ตลอดจนส่งเสริมทักษะเบื้องต้นที่จำเป็นของเด็กและจะต้องเน้นหนักในการเสริมสร้างให้เด็กรู้จักแก้ปัญหาและจะต้องจัดประสบการณ์ที่มีความหมายต่อชีวิตของผู้เรียน หลักสูตรที่ดีจะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากการศึกษาให้มากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นด้านความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและเจตคติ อันจะก่อให้เกิดค่านิยมที่ถูกต้องและมีพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของสังคม หลักสูตรที่ดีย่อมส่งเสริมให้เด็กเกิดความรู้ ทักษะ เจตคติ ความริเริ่ม มีความคิดสร้างสรรค์ในการดำเนินดำเนินชีวิต มีความยืดหยุ่นและเปลี่ยนแปลงไปตามความเหมาะสมของสถานการณ์ปัจจุบัน หลักสูตรที่ดีย่อมมีการประเมินผลอยู่ตลอดเวลาเพื่อทราบข้อบกพร่องในอันที่จะปรับปรุงให้ดีขึ้นไป และสอดคล้องกับงานวิจัยของอิศเรศ พิพัฒน์มงคลพร และคณะ (2556) ได้ทำการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาการประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า ผลการประเมินด้านกระบวนการ ทั้งในภาพรวมและรายด้านซึ่งประกอบด้วยพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ พฤติกรรมการเรียนรู้ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ การจัดการเรียนการสอน การให้บริการสนับสนุน และการบริหารหลักสูตร พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และงานวิจัยของวิไลวรรณ วิภาจักษณกุล(2551) ได้ทำการประเมินหลักสูตรมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ พบว่า กระบวนการจัดการเรียนการสอน พบว่า ผู้สอนใช้วิธีสอนที่หลากหลาย แต่ยังขาดความเข้าใจจึงความสำคัญของการสอนวิชาศึกษาทั่วไป การวัดผลและประเมินผล มีอาจารย์ส่วนใหญ่อธิบายวิธีการประเมินผลการเรียน ตัดเกรด ทำให้นักศึกษาพึงพอใจ แต่ก็มีอาจารย์บางท่านที่ตัดเกรดแล้วนักศึกษาคิดว่าไม่มีความเหมาะสม และ ปัญหาที่พบในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มวิชาศึกษาทั่วไปด้านกระบวนการ ได้แก่ การจัดผู้สอน

ผลการประเมินด้านผลผลิตเกี่ยวกับคุณลักษณะบัณฑิตในหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติโดยรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมา คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ส่วนด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการผลิตบัณฑิตตามหลักสูตรสาขาวิชาการประเมินและวิจัยทางการศึกษาได้เหมาะสม สอดคล้องกับคุณลักษณะบัณฑิตซึ่งได้กำหนดตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ทั้ง 5 ด้าน โดยด้านคุณธรรมจริยธรรมนั้น หลักสูตรได้มุ่งผลิตบัณฑิตเกี่ยวกับความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รู้จักช่วยเหลือผู้อื่น มีกิริยา มารยาท สำรวมทั้งกาย วาจา และใจ และมีวินัย ปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับต่างๆ ขององค์กร มีความซื่อสัตย์สุจริต อาทิ ปฏิบัติตนตรงไปตรงมา ไม่เอาของของคนอื่นมาเป็นของตน ไม่พูดปด ไม่บิดเบือนข้อมูล และมีเจตคติที่ดีต่อการทำงานและองค์กร ด้านความรู้ บัณฑิตของหลักสูตรเป็นผู้ที่ใฝ่เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ อยู่เสมอ มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาสมรรถนะของตนอยู่เสมอ และสามารถปฏิบัติงานตามขั้นตอนที่กำหนดจนงานบรรลุผลสำเร็จ และสามารถสืบค้นและแสวงหาความรู้เพื่อการพัฒนาตนเอง ด้านทักษะทางปัญญานั้น หลักสูตรผลิตบัณฑิตให้มีความสามารถทำงานบรรลุความสำเร็จตามเวลาที่กำหนด สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงในองค์กร และสามารถใช้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ ทำให้บัณฑิตเป็นกันเองกับเพื่อนร่วมงาน และมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงานเพื่อให้งานสำเร็จ รับฟังความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้อื่น มี

ทักษะในการทำงานเป็นทีมเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมาย และมีความรับผิดชอบในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถติดต่อประสานงานกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่นและเคารพสิทธิส่วนบุคคลในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้อื่น ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ บัณฑิตมีความสามารถใช้เทคโนโลยีแสวงหาข้อมูลมาสนับสนุนการปฏิบัติงาน มีสามารถสื่อสารกับเพื่อนร่วมงานให้เข้าใจได้ถูกต้อง และมีทักษะปฏิบัติงานด้วยโปรแกรมใช้คอมพิวเตอร์ สอดคล้องกับแนวคิดของปทีป เมธาคุณวุฒิ (2545, น.45) ที่กล่าวถึงแนวคิดการประเมินแบบ CIPP MODEL ว่า การประเมินผลผลิต(Product Evaluation) เป็นการประเมินขั้นทบทวนจุดหมายเพื่อตรวจสอบผลกับจุดหมายตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของสุชาดา นันทะไชย และคณะ (2551) ได้ประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่าผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตรในด้านความสามารถและคุณลักษณะของบัณฑิต ส่วนใหญ่เห็นว่าบัณฑิตมี ความสามารถและคุณลักษณะอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด และงานวิจัยของพิทยา ยาโม้ (2554) ที่ประเมินหลักสูตรสาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ (นานาชาติ) มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ นักศึกษา หลักสูตรสาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ (นานาชาติ) มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตหลักสูตรสาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ (นานาชาติ) มีความพึงพอใจ ต่อบัณฑิตหลักสูตรสาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ (นานาชาติ) มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์อยู่ในระดับมากที่สุด

8. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยการประเมินผลหลักสูตรสาขาวิชาการประเมินและวิจัยทางการศึกษาครั้งนี้ สามารถเสนอแนะเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติดังนี้

1. ควรปรับปรุงกระบวนการคัดเลือกนักศึกษาโดยจัดให้มีการสอบแข่งขันทั้งรับตรงและระบบผ่านส่วนกลาง (Admission)
2. กระบวนการใช้หลักสูตร ควรมีการปรับเนื้อหารายวิชามีความทันสมัยเหมาะกับสถานการณ์ในปัจจุบันตามความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. เพื่อให้การพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตให้ได้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ควรกำหนดให้อาจารย์มีเวลาให้คำปรึกษากับนิสิตที่เกี่ยวกับการทำบัณฑิตนิพนธ์
4. ควรเสนอแนะให้ห้องสมุดของมหาวิทยาลัยได้จัดหาเอกสารตำราที่ทันสมัยให้นิสิตได้ค้นคว้าเพิ่มเติม
5. ควรจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้นิสิตได้คิดวิเคราะห์ ตัดสิน แก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ
6. ควรนิเทศอาจารย์ผู้สอนให้ใช้วิธีการวัดและประเมินผลอย่างหลากหลายในรายวิชาที่รับผิดชอบ
7. ควรพัฒนานิสิตให้มีคุณลักษณะให้เป็นผู้ที่มีความละเอียดรอบคอบในการทำงาน โดยฝึกให้นิสิตระมัดระวังไม่ให้การทำงานเกิดความผิดพลาด
8. ควรเสริมสร้างให้นิสิตได้มีความรอบรู้และมีความสามารถประยุกต์ทฤษฎีเพื่อสร้างองค์ความรู้ และสามารถศึกษาวิเคราะห์ และสรุปประเด็นปัญหาได้อย่างเป็นระบบมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด
9. ควรพัฒนานิสิตให้มีคุณลักษณะให้เป็นผู้ที่มีความคิดอย่างสร้างสรรค์แก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนได้อย่างเป็นระบบ
10. ควรเสริมสร้างคุณลักษณะบัณฑิตให้เป็นผู้ที่มีความไวในการรับรู้ถึงความรู้สึกของผู้อื่น

11. ควรเสริมสร้างและพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ เพื่อให้บัณฑิตสามารถสื่อสารกับชาวต่างชาติ สามารถทำงานให้บรรลุผลสำเร็จได้ด้วยดี

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาผลการรับผู้เรียนที่ศึกษาแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิต หรือศิลปะ-ภาษา หรือ ศิลปะ-คำนวณ ว่าประสบปัญหาในการเข้าเรียนในหลักสูตร หรือประสบความสำเร็จในการเข้าเรียนมากน้อยเพียงใด
2. ควรทำการศึกษาต่อยอดจากบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา หรือ สอบถามความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อผลผลิตของหลักสูตร
3. หรือประเมินผลหลักสูตรสาขาวิชาที่สังกัดคณะครุศาสตร์อื่นๆ
4. ควรศึกษาประเมินหลักสูตรสาขาวิชาที่สังกัดคณะอื่นในมหาวิทยาลัย
5. ควรมีการประยุกต์ใช้วิธีการประเมินด้วยวิธีเชิงคุณภาพและวิธีการเชิงปริมาณเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรและการใช้หลักสูตรได้ลึกมากกว่าเดิม

9. เอกสารอ้างอิง

จีรพันธ์ อ่อนเถื่อน และคณะ. (2534) **การประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีสากล พ.ศ. 2549 มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา และคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามความต้องการของหน่วยงานและสถานประกอบการธุรกิจดนตรี**. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.

พิทยา ยาโม้. (2554) **การประเมินหลักสูตรสาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ (นานาชาติ) มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์**. สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

พิสณุ ฟองศรี. (2549). **การประเมินทางการศึกษา : แนวคิดสู่การปฏิบัติ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : เทียมฝ่า.

มาเรียม นิลพันธุ์. (2553). “การประเมินหลักสูตรที่เน้นการตัดสินใจโดยใช้วิธีเชิงระบบโดยใช้รูปแบบ CIPP Model” **คู่มือการประเมินหลักสูตรระดับบัณฑิต** บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วิชัย วงษ์ใหญ่. (2527). **กระบวนการการพัฒนาหลักสูตรและการสอนภาคปฏิบัติ** . กรุงเทพฯ : ธเนศวรการพิมพ์.

_____. (2546). **การพัฒนาหลักสูตรและการสอนมิติใหม่**. กรุงเทพฯ : ธเนศวรการพิมพ์.

วิชัย แหวนเพชร. (2530). **เทคนิคและวิธีการสอน**. กรุงเทพฯ : คณะวิชาอุตสาหกรรมศึกษาวิทยาลัยครูพระนคร.

วิไลวรรณ วิภาจักษณกุล. (2551) **การประเมินหลักสูตรมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์**. เพชรบูรณ์ . คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.

สงัด อุทรานนท์. (2532). **พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร**. พิมพ์ครั้ง ที่ 3. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2529). **การกำกับงานและการประเมินผลโครงการ**. พิมพ์ครั้งที่ 2กรุงเทพฯ : กองนโยบายและแผนการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). **การปฏิรูปหลักสูตร ตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ : สา นักพิมพ์วัฒนาพาณิชย์.

สุขใจ ดวงประเสริฐ (2545) **การประเมินโรงเรียนสีขาว โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา**. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา : มหาวิทยาลัยบูรพา.

สุนีย์ ภู่พันธ์. (2546). **แนวคิดพื้นฐานการสร้างและพัฒนาหลักสูตร**. เชียงใหม่ : เดอะโนว์เลจ. เซ็นเตอร์

สุชาดา นันทะไชย และคณะ (2551) **การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์**. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุภาพร ตรีนภา. (2554). **การประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการประกันภัย และการบริหารความเสี่ยง พ.ศ.2552. กรุงเทพฯ** : สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ พ.ศ. 2554

อิศเรศ พิพัฒน์มงคลพร และคณะ. (2556) **การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาการประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร** . นครปฐม : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

Rutman, L. (1982). **Evaluation research methods : A basic guide (7 th ed).** Beverly Hills : Sage.

Steel, R.G.D. and J.H. Torrie. (1973). **Principles of evaluation.** New York : McGraw-Hill Book Company.

Stufflebeam, Daniel L. and Anthony J. Shinkfield. (1985). **Systematic evaluation Boston : Kluwep – Nijhoff Publishing.**

Suchman, Edward A.(1987). **Evaluation research: principle and practice in public service and social action programs.** New York : Ruge Sage Foundation.

Taba, Hilda. (1962). **Curriculum development : theory and practice.** New York : Brace & World.

Tyler, Ralph W. (1970). **Basic principles of curriculum and instruction.** Chicago : University of Chicago Press.